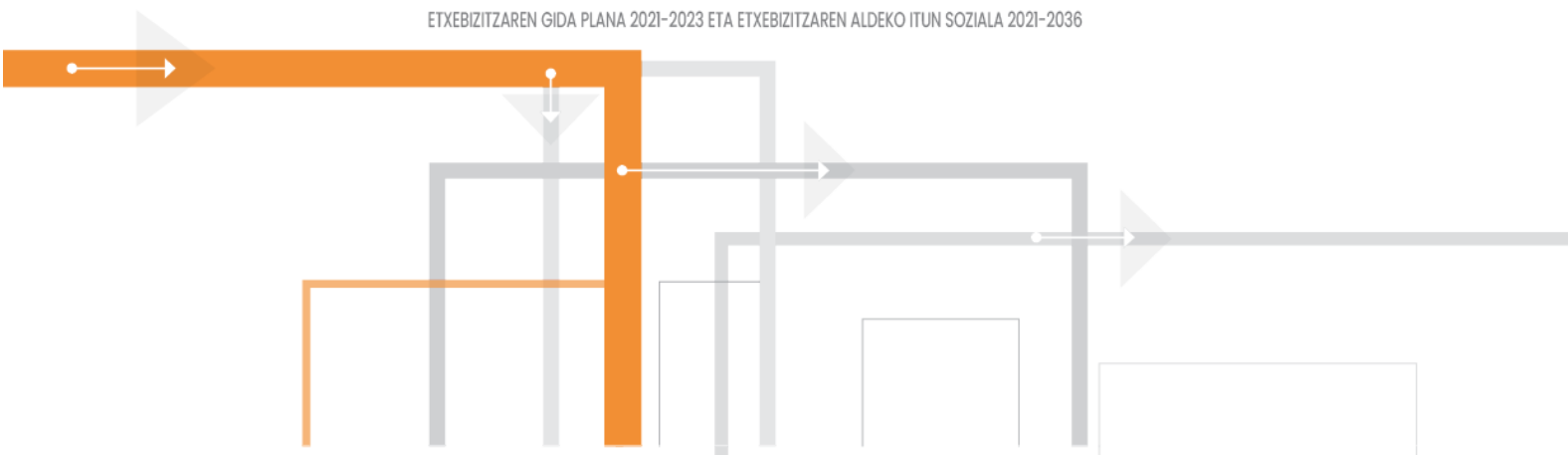

Etxebizitzaren Gida Plana Plan Director de Vivienda

Dokumentu 1/4
Diagnostiko
arautzaile-programatikoa

ETXEBIZITZAREN GIDA PLANA 2021-2023 ETA ETXEBIZITZAREN ALDEKO ITUN SOZIALA 2021-2036

AURKIBIDEA

1.	ARAU ETA ERAKUNDE MAILAKO ESPARRUA: ERRONKA NAGUSIAK ETA FUNTSEZKO ELEMENTUAK	4
2.	PROGRAMA ESPARRUA: INDARREAN DIREN PROGRAMA NAGUSIEN LABURPENA	12
2.1.	Etxebizitza eskuratzeko eskubide subjektiboa eta alokairuko etxebizitza ordaintzeko prestazio-sistema	12
2.1.1.	Etxebizitza hutsak mobilizatzeko programak	15
2.1.2.	Birgaitzea sustatzeko programak	17
2.2.	Gida Plana 2018-2020: Lortutako emaitzen laburpena	22
3.	BESTE POLITIKA ETA PROGRAMA BATZUEKIKO OSAGARRITASUNA	25

Taula eta grafikoan | aurkibidea

1. taula:	Etxebizitza eskuratzeko eskubide subjektiboa (hasieratik metatutako datuak) 2020	12
2. taula:	Gizarte-larrialdiko laguntzak 2020an.....	14
3. taula:	Bizigune Programako etxebizitza bakoitzeko Sailaren batez besteko dirulaguntzaren estimazioa 2003-2020.....	16
4. taula:	2020an onartutako dirulaguntzak, obra motaren eta laguntza motaren arabera	19
5. taula:	Etxebizitzen eta Eraikinen Birgaitze eraginkorraren Programaren 2018ko, 2019ko eta 2020ko deialdien ebazpena (€).....	20
6. taula:	Irisingarritasuna hobetzeko udalei eta tokiko erakunde txikiei emandako dirulaguntzak. 2013-2020.....	21
7. taula:	2020 Irisingarritasun Programaren Aurrekontuaren Banaketa jarduketa motaren arabera.....	22
8. taula:	Eraikitako parke babestu osoarekiko alokairuaren kuotaren betetze maila (%).....	22
9. taula:	Estrategiaren formulazioa: Ardatz estrategikoak eta jarduketa-ildoak.....	23
1. grafikoa:	Emakume onuradunak Lurralde Historikoaren eta erantzun-moduaren arabera Pertsona guztiekiko ehuneko.....	13
2. grafikoa:	Etxebizitzarako Prestazio Osagarriaren hartzailerak diren pertsonen hileko batez bestekoaren bilakaera. 2013-2020	13
3. grafikoa.	EPO onuradunak Euskadin, 2020ko abendua.....	13
4. grafikoa.	Gaztelagun programaren onuradunak 2020ra arte.....	14
5. grafikoa.	Gaztelaguneko onuradunen lurralde-banaketa 2020ra arte	15
6. grafikoa:	Bizigune etxebizitza-parkearen bilakaera. 2003-2020	16
7. grafikoa.	ASAP Programako etxebizitza-parkearen bilakaera. 2013-2020	17
8. grafikoa.	Birgaitutako etxebizitza kopuruaren eta birgaitzeari emandako dirulaguntzen zenbateko osoaren bilakaera. 2006-2020	19

1. ARAU ETA ERAKUNDE MAILAKO ESPARRUA: ERRONKA NAGUSIAK ETA FUNTSEZKO ELEMENTUAK

Etxebizitzaren euskal eredua gaur egun oinarrizko 3 elementuren inguruan egituratuta dago. Egin nahi den edozein alderaketa-azterketa egiteko ezinbesteko garrantzia dute elementu horiek, ez baitira agertzen ez gainerako autonomia-erkidegoetan, ez estatu mailan:

- 1. Etxebizitza eskuratzeko eskubide subjektibo** deitutakoa, etxebizitza-beharrak egiaztatzen duten baldintza jakin batzuk betetzen direnean, administrazio publikoen aurrean etxebizitzarako sarbidea eskatzeko araututako prozedura den neurrian. Gaur egun, eskubide subjektiboaren ia 7.000 aitortza egin dira. Etxebizitza bat esleitu ezean aurrez ikusitako etxebizitzarako prestazio ekonomikoak 30.000 familiatara iritsiko dira.
- 2.** Etxebizitzaren babes publikoko araubidearen iraupena, 2003. urtetik aurrera izaera mugagabearekin. **“Kalifikazio iraunkor”** horren arabera, babes publikoko etxebizitzak ez dira deskalifikatzen eta ez dira merkatu librean pasatzen, eta horren eraginez, 46.000 etxebizitzak (babestutako parke osoaren 2/3) administrazioek modu iraunkorrean araututako prezioa dute.
- 3.** Alokairuko merkatuko bitartekaritza-tresnak, **Bizigune** (2003. urtetik) eta **ASAP** (2012. urtetik) programen bidez. Jenderik gabeko etxebizitzak alokairu eskuragarri bideratzeko garaiari aurrekaririk gabeko emaitza lortu dute bi programa horiek (6.600 etxebizitza gaur egun).

Hiru elementu horiek azken bi hamarkadetan garatu diren aurrekontu-efortzua mantentzearen, kudeaketaren eta araudiaren bilakaeraren emaitza dira. Etxebizitza-erregistrazioa sortu zenetik, etxebizitza arloan eskuduntza duen Sailburutza bakoitzak eredu hori hobetu du, aurreko gobernuek sortutako egitura aprobetxatuta. Euskadin sortutako oinarrizko egitura adostu hori mantentzeko joera horrek (ez da batere ohikoa) bermatu du etorkizuneko erronkei modu sendoagoan aurre egitea ahalbidetuko duen zerbitzu publikoa izatea.

2015EKO ETXEBIZITZAREN LEGEAREN GERTUENEKO AURREKARIAK

2015ean etxebizitzaren legea onartu zen arte, etxebizitzaren euskal eredua maila desberdineko bi arautan jasotako aginduetan oinarrituta zegoen:

- Alde batetik, 2/2006 legea, lurzoruari eta hirigintzari buruzkoa. Babes publikoko etxebizitzaren tipologia sartu zituen, zuzkidura-bizitokiak definitu zituen eta lege-izaera eman zien babes publikoko edozein araubideren mendeko etxebizitzek kalifikazio iraunkorreko etxebizitza babestuen izaera izateari.
- Eta bestetik, 39/2008 dekretua, martxoaren 4koa, babes publikoko etxebizitzaren araubide juridikoari eta etxebizitzaren eta lurzorua inguruko finantza-neurrii buruzkoa. Hori, aldi berean, zenbait alderdi arautzeko agindu espezifikoek garatu zuten, hala nola babes ofizialeko etxebizitza eskuratu ahal izateko eska daitezkeen urteko diru-sarrerak, etxebizitza-erregistrazioa edo babes ofizialeko etxebizitzak eta zuzkidura-bizitokiak esleitzeko prozedurak, besteak beste.

Araudi horren arabera, nabarmentzekoa da administrazio batzuek eta besteek etengabe egindako lana etxebizitza sustatzeari dagokionez, gero eta protagonismo handiagoa emanez alokairu babestuari, kudeatutako parke publikoa hazteari, araudia betetzen dela kontrolatzeari eta diziplinari, etxebizitza babestu guztien ikuskapen-lanak eginez. Horrez gain, erosleentasun eta atzera-eskuratze eskubideak ere baliatu dira, etxebizitzak berreskuratzeko eta Etxebiden izena emandako pertsoneri esleitzeko.

Bestalde, etxebizitzak alokairu eskuragarriantz bideratzeari dagokionez, aipagarria da 2003. urtetik Bizigune programaren eta 2012. urtetik ASAP programaren garapen garrantzitsua.

Etxebizitza hutsaren arlo horretan bertan, beste administrazio publiko batzuek ere esku hartu dute, hala nola foru-aldundiek. Ondasun Higiezinaren Zerga arautzeko araudi propioak egiteko gaitasunaren ondorioz, foru-aldundiek gaitasunak ezarri dituzte subjektu pasiboaren edo errentan jarri izanagatik edo erabileran laga izanagatik hirugarren batzuen ohiko bizitoki ez diren etxebizitzetarako. Araudi-aldaketa hori oinarri hartuta, udalek gaitasunak bat ezar dezakete udal-ordenantzetan.

2015eko ETXEBIZITZA-LEGEA

2015eko etxebizitza-legeak elementu garrantzitsuak jasotzen ditu eta lege-izaera ematen die. Hain zuzen ere elementu horiek osatuko dute etxebizitzaren euskal ereduaren muina. Honako hauek nabarmendu behar dira:

Etxebizitza eskuratzeko eskubide subjektiboa

EAEko edozein udalerritan administrazio-egoitza duen pertsona orok du **etxebizitza duin, egoki eta irisgarriaz** gozatzeko eskubidea. Horrek berekin dakar administrazio publikoek **etxebizitza** bat edo, dagokionean, zuzkidura-bizitoki bat **legez eskuratzeko eta okupatzeko** aukera emango duten neurri eta xedapen egokiak sustatzeko eta hartzeko beharra izatea, bizitzeko egoitzarik ez dutenentzat, edo izan arren, segurua ez bada edo dituen beharren arabera desegokia bada.

Hala ere, beste lege autonomiko batzuekin alderatuta, euskal legea zehatzagoa da. Kasu honetan **etxebizitza eskuratzeko eskubide subjektibo** izenekoa gauzatzeko administrazio-prozedura espezifikoa garatzen da **etxebizitza-beharra** duten guztientzat: bizitoki egonkor edo egokirik ez duen eta,aldi berean, hura eskuratzeko beharrezko baliabide ekonomikorik ez duen, eta beraz, gizarte-bazterkeria egoeran izateko arriskuan dagoen pertsona, familia edo bizikidetzaren unitate oro.

Honako hauek ere etxebizitza-beharra dutela jasotzen du legeak: ohiko etxebizitzaren titularrak izanik, eta hipoteka-betearazpena dela eta etxegabetze-prozesuan egonik, hipoteka-maileguren ordainketei aurre egin ezin dietenak gizarte-bazterkeriako arriskuan jarri ezean. Era berean, etxebizitza-beharra dutela jasotzen da errentari hauek ere: alokairuan egonik, alokairua ordaindu ezin dutenak gizarte-bazterkeriako arriskuan jarri gabe, eta, egoera berean egonik, bizitoki-irtenbiderik gabe etxegabetutakoak.

Etxebizitza edo bizitoki babestu baten legezko okupazioa egiteko eskubidea duten pertsonak eskubide hori betetzeko eska dezakete Eusko Jaurlaritzako etxebizitza arloko eskuduntza duen sailean, eta administrazio horren ebazpenei helegitea jarri ahal izango zaie administrazioarekiko auzien jurisdikzio aurrean.

Etxebizitza duina eta egokia okupatzeko eskubidea betetzeko, horretarako eskuduntza duten euskal administrazio publikoek honako baliabide hauek jar ditzakete eskuragarri alokairu-erregimenean:

- etxebizitza babestua edo bizitoki babestua, edo
- Etxebizitza librea, bitartekaritza-programak edo bestelakoak direla eta eskuragarri badaude, kasu bakoitzean dagokion errenta edo kanonarekin.

Etxebizitzarik edo bizitokirik ezean, eta izaera subsidiarioarekin, eskubide hori betetzeko, **prestazio ekonomikoen sistema bat** ezarri ahal izango da.

Etxebizitza Interes Orokorreko Zerbitzu gisa

Babes publikoko politikerara bideratutako bizitoki eta etxebizitza-zuzkidurari lotutako jarduera guztiak interes orokorreko zerbitzu gisa konfiguratzeko direla zehazten da, herritar guztiei etxebizitza duina eta egokia bermatzeko.

Beraz, sustapen eta finantzaketa publikoa jasoko dute etxebizitza sozial eta eskuragarri berriak sortzera bideratutako jarduketara guztiak, eraikuntza berriko edo birgaitze-lanetako prozesuetakoak izan edo bitartekaritza edo lagapeneko programa sozialen bidez jasotakoak izan axola izan gabe. Era berean, interes orokorrekotzat hartuko dira eraikitako edo urbanizatutako ondarea berroneratzea, berritzea eta birgaitzea sustatzeko jarduerak publikoak.

Interes orokorreko jarduera multzo hori garatzeko, nahikoa finantzaketa bermatu behar da. Horretarako, legeak aurrekontu mailako konpromisoa ezartzen du, hala, Eusko Jaurlaritzak eta lurralde mailako administrazio publikoek etxebizitza arloan eskuragarri dituzten baliabideak ahal dela alokairu-erregimeneko etxebizitza sustatzera bideratuko dituzte, egoera ahulenerako kolektiboak zuzentzeko. Lehenespene horiek esan nahi du, birgaitze-erakunde bideratutakoak izan ezik, etxebizitza arloko baliabideen % 80 alokairu-politikerara bideratuko direla, eta babes publikoko eraikuntza-bolumenaren ehunekoak ez da ehuneko hori baino baxuagoa izango.

Etxebizitzaren funtzio soziala

Eraikinak eta etxebizitzak aurrez ikusitako funtziorako bideratu behar dira, hau da, bizitoki-erabilera egokia eman behar zaie, eta kontserbazio-egoera onean mantendu behar dira.

Hori dela eta, legeak ez-betetze gisa, eta beraz, funtzio sozial hori bete ez den egoera gisa hartuko ditu honako hauek:

- Jabeek kontserbazio-, mantentze- eta birgaitze-betebeharrak ez betetzea.
- Etxebizitza edo eraikina okupatu gabe egotea, modu iraunkorrean edo justifikatu gabean.
- Etxebizitza edo bizitokia gainokupatuta egotea.
- Babes publikoko etxebizitza esleipendunaren ohiko bizitoki gisa ez erabiltzea.
- Esleipendunak edo esleipendunek ageriko desproporzioa izatea etxebizitza babesturako sarbidea izateko eska daitezkeen baldintzen eta gaitasun ekonomiko edo ondare-gaitasunaren artean (esleipenaren ostean sortutako egoera).

¹ Europako araudiak interes orokorreko zerbitzuak honela definitzen ditu: agintari publikoek interes orokorrekotzat hartutakoak, eta beraz, zerbitzu publikoen betebeharrak jakinen mende daudenak. Justifikazio modura, aipatzen da esku-hartzeko publiko beharrezkoa dela, bestela ezingo litzatekeelako bermatu kalitate, segurtasun eta eskuragarritasun maila hain altua, tratu-berdintasuna eta sarbide unibertsala eta erabiltzaileen eskubideak sustatzea. Etxebizitza sozialaren zuzkidura hau Interes Orokorreko Zerbitzuetako bat dela hartu izan da. Horren oinarria da gizarte-egoera ahulenean dauden herritarrei edo taldeei etxebizitza hornitzea, kaudimen arloko mugak direla eta merkatuko baldintzetan etxebizitzarik eskuratu ezin dutelako.

Jenderik gabeko etxebizitza

Bizigune eta ASAP programek egiten duten sustapen- eta laguntza-lanaren osagarri, euskal legeak erkidegoko ordenamendu juridikoan ordura arte existitzen ez ziren neurri batzuk sartzen ditu, modu iraunkorrean edo justifikatu gabean 2 urtez baino gehiagoz jenderik gabe dauden etxebizitzak alokairuko merkatura sar daitezen.

Aurreko atalean ikusi dugun moduan, etxebizitza bat jenderik gabe egotea haren funtzio soziala ez betetzea da; hau da, pertsona, familia edo bizikidetzak-unitate baten egoitza, etxe edo bizilekuaren funtzioa.

Etxebizitzak jenderik gabe modu iraunkorrean eta justifikatu gabe egon ez daitezen, neurri hauek garatzen ditu legeak:

- Etxebizitza hutsak izendatzeko prozedura. Legean aurrez ikusitako edozein ekintza egin aurretik, etxebizitza jenderik gabeko etxebizitza gisa izendatu behar da, eta horretarako aurkakotasun-prozedura bat abiarazten da, lehenik eta behin interesdunari entzunaldia eskainita.
- Jenderik gabeko etxebizitzaren erregistroa. Jenderik gabeko etxebizitza gisa izendatu diren etxebizitzaren kontrolerako eta jarraipenerako oinarritzeko tresna da.
- Kanona etxebizitza hutsei. Jenderik gabeko etxebizitza gisa izendatutakoei ezartzen zaie. Zerga estafiskala da (helburua ez du diru-bilketa egitea, baizik eta etxebizitza bete dadin behartzea), metro karratu erabilgarri eta urte bakoitzeko 10 €-koa. Egoera horretan irauten duen urte bakoitzeko beste % 10 igoko da, gehienez ere % 30era arte.
- Eremu jakin batzuetan –“etxebizitza-beharrak eta -eskaera egiaztatuta dagoen esparru” izendatutakoetan– jenderik gabeko etxebizitzaren izendapena duten etxebizitzak behartuta alokatu ahal izango dira gehienez ere 5 urteko eperako, eta Etxebiden izena emandako maizterrei esleituko zaie.

Gainokupatutako etxebizitza eta infraetxea

Hori ere etxebizitzaren funtzio soziala ez betetzea izango da, eta beraz, administrazioek kontrolatu egin dezakete:

- Etxebizitza bat gainokupatuta dagoela jotzen da han bizi direnen kopurua handiagoa bada bertarako egokitzat jotzen den gehieneko kopurua baino, kontuan hartuta bizigelen azalera, kopuru eta neurria eta etxebizitzaren bizigarritasun-baldintzak Etxebizitza batean 3 pertsona edo gehiago bizi badira, hark 15 metro karratu erabilgarriko azalera eduki beharko du, gutxienez, pertsonako.
- Infraetxetat hartzen da etxebizitzatarako edozein eraikin edo eraikin-zati, ez baldin baditu gutxienezko bizigarritasun-baldintzak betetzen.

Bi baldintzak, bizigarritasun-baldintzei eragiten badiete, arau-hauste larri izan daitezke etxebizitza arloan. Eskuduntza duten administrazioek irtenbideak eskaini behar dizkiete kaltetuei, helburua etxebizitza duina eta egokia bermatzea baita.

Babes publikoko etxebizitzaren araubide juridikoa

Etxebizitzaren legeak sakabanatuta zeuden xedapen ugari biltzen ditu eta lege maila ematen die, hala, errazago ulertzen dira etxebizitza babestuen arloan euskal ereduaren berezko ezaugarriak:

- Etxebizitza Babestuen eta Zuzkidura Bizitokien Eskatzaileen Erregistroak izena emanda dauden eskatzaileak unean-unean ezagutzea izango du helburu, eta etxebizitza babestuen eta zuzkidura-bizitokien esleipenaren kudeaketa eta kontrola egiteko tresna izango da. Aipatutako erregistroan, argi bereiziko dira erosteko interesa duten etxebizitza-eskatzaileen zerrenda, alokairuko etxebizitza eskatzen dutenena eta etxebizitza eskuratzeko eskubidea aitortuta duten eskatzaileena.
- Babes Publikoko Etxebizitzaren eta Zuzkidura Bizitokien Erregistroaren helburua izango da bertan inskribatzea Euskal Autonomia Erkidegoan dauden etxebizitza babestu eta zuzkidura-bizitoki guztiak edo sustatu, eraiki edo hala kalifikatzen direnak eta haien titularrak.
- Babes publikoko etxebizitzaren tipologia: Babes sozialeko etxebizitzak eta Etxebizitza tasatuak, araubide autonomiko edo udal-araubidekoak. Etxebizitza horiek eta zuzkidura-bizitokiek osatzen dute Babes publikoko bizitegiatarako sistema deitutakoa.
- Babes publikoko araubidearen iraupena: Babes publikoko etxebizitzek eta haien eranskinek, tipologia edo sustapena edozein dela ere, babes publikoko kalifikazio iraunkorra izango dute.

Tresna horiek batera aplikatuta, bermatu egin daitezke babes publikoko etxebizitzak:

- Beti prezio babestuan esleitzea eta transmititzea, denbora-mugarik gabe.
- publikitate, lehia aske, gardentasun eta bereizkeriarik gabeko printzipioetan oinarritutako prozedura bidez, aurrez erregistro publikoan izena emandako hartzaileen artean.
- etxebizitza-beharrak duten pertsonen edo bizikidetzak-unitateei, bertan ohiko egoitza ezar dezaten.
- Aurrez ikusitako mugaren bat bete ezean, administrazioak erabili ahal izango ditu ikuskaritzako prerrogatibak, transmisioen kontrola nahitaezko bida bidez, eroslehentasun eta atzera-eskuratze eskubideak gauzatzea, eta azken aukera gisa, etxebizitzaren desjabetzea.

Birgaitzea

Eraikitako ondarea birgaitzeko, berritzeko eta biziberritzeko lanak egitera bideratutako jarduerak sustatzen dira, herritarrek bizigarritasun, funtzionaltasun, energia-eragingarritasun, irisgarritasun eta segurtasun egokia duen etxebizitzaz gozatzeko eskubidea betetzeko aukera izan dezaten. Honako hauek izan daitezke ekintzak:

a) Eraikinak birgaitzea, helburu hauek lortzeko:

- Hirigintzaren, egituraren edo eraikuntzaren aldetik egokitzea.
- Elementu komunak edo instalazio teknikoak bizigarritasun, segurtasun eta energia-eragingarritasun baldintzak hobetzea.
- Irisgarritasuna hobetzea eta egoiliarren edo erabiliko dituztenen premia funtzionaltara egokitzea.
- Eraikinen eta etxebizitzaren bizigarritasun-baldintzak lortzea.

b) Berroneratze-eremuetan esku hartzea, ondare urbanizatu edo eraikia eguneratzeko edo egokitzeko premia dela-eta Administrazio publikoaren ekintza berezi bat jaso beharko duten hiriguneko eta landaguneko multzoetan.

Bestalde, garrantzi berezia ematen zaio **Eraikinen ikuskapen teknikoari (EIT)**, erabilera nagusia bizitegitarakoa duten eraikinak unean-unean eskatzen diren kalitate-baldintzei egokitzen zaizkiela frogatzeko tresna gisa.

2021-2023 ALDIRAKO ETXEBIZITZAREN EUSKAL EREDUAK DITUEN ERRONKAK

Lehen aipatu dugun moduan, etxebizitzaren euskal eredu honek Euskadi leku onean jartzen du etorkizunera begira datozen erronken aurrean; izan ere, hasiera batean etxebizitzaren legeak dagoeneko lantzen ditu erronka horiek. Honela saila litezke:

1. Etxebizitza eskuratzeko zailtasunei arreta ematea merkatu librerako sarbiderik ez duten pertsona guztientzat.
2. Etxebizitza eskuragarrien eskaintza handitzea lortzea, alokairuko etxebizitza-parkea Europako beste herrialde batzuetan dagoeneko badauden estandarretara hurbilduz. Horretarako, sustatzaile publikoen nahiz pribatuen parte-hartzea behar da.
3. Lehendik dagoen etxebizitza-parkearen kalitatea mantentzea, herritarrek etxebizitza duina eta egokia izateko duten eskubidearen adierazpen gisa, birgaitze-politikei bultzada irmoa emanda, eraikinen eta etxebizitzaren bizigarritasun, funtzionaltasun, energia-eraginkortasun eta segurtasun arloko baldintzak hobetuz.
4. Etxebizitzaren funtzio soziala bermatzea, modu iraunkorrean okupatu gabeko etxebizitzak, etxebizitza gainokupatuak eta infraetxeak egon ez daitezten.

Zerrendako ordenari jarraituz, 2021-2023 Gida Planaren indarraldian erronka horiek lantzeko araudi-ekimen ugari planteatzen dira.

1. Etxebizitza duin eta egoki bat legez okupatzeko eskubide subjektiboari buruzko Dekretua. Dekretu horren helburua izango da Etxebizitzari buruzko 3/2015 Legearen, ekainaren 18koaren, aurreikuspenen araudia garatzea gai honekin lotuta: bazterketa soziala jasateko arriskuan dauden pertsonen etxebizitza duin eta egoki bat legez okupatzeko eta alokairu-erregimenean eskuratzeko eskubide subjektiboa betetzeko garaian Euskal autonomia Erkidegoko Administrazioak erabiltzen dituen moduak
Gainera, bazterketa-arriskuan egon gabe ere etxebizitza-beharra duten kolektiboetako etxebizitzara sarbidea zabaltzeko asmoz, zenbait xedapen aldatuko dira, kupoen bidez gazteen presentzia handitzeko, baita 39.000 euro arteko sarrerena ere
2. Alokairua eta bizitoki-eraikinak eta etxebizitzak erabiltzeko beste forma batzuk sustatzeko jardueri buruzko Agindua. Horren helburua da alokairu babestuko etxebizitza-parkea bultzatzea, errentamendu babestuko araubideko etxebizitzak sustatuta, zuzkidura-bizitokiak garatzea bultzatuz eta etxebizitza pribatuak alokairu babestuko araubidera eta beste okupazio-forma alternatibo batzuetara, hala nola cohousing eta etxebizitza kolaboratiboetara, bidera daitezten bultzatuz.
3. Etxebizitza eta eraikinetako irisgarritasun, energia-eragingarritasun eta birgaitzeari dagokionez babes daitezkeen jarduerak egiteko finantza-neurriei buruzko agindua, lehendik dauden ildoak indartzeaz gain, arlo horretako Europako funtsak txertatzea aprobetxatu nahi du, eta ikuspegi integrala izatearen aldeko apustua egin, energia-eraginkortasunaren hobekuntza eta energia berriztagarrien iturriak txertatzearekin batera eraikinen bizigarritasuna, irisgarritasuna, kontserbazioa, erabiltzeko segurtasuna eta digitalizazioa hobe dadin.

Lehendik dagoen etxebizitza-parkearen bizigarritasun-baldintzak hobetzeko lana indartu egingo du Euskal Autonomia Erkidegoko zuzkidura-bizitokiak eta etxebizitzak diseinatzeke neurriak eta bizigarritasun-baldintzak arautzen dituen Dekretuak .

4. Jenderik gabeko etxebizitza arautzen duen Dekretua. Horren bidez ezartzen dira etxebizitzaren funtzio soziala betetzen dela bermatzeko neurriak (benetan okupatuta).

Dekretuaren helburua da jenderik gabeko etxebizitzak arautzea eta neurriak hartzea, bizitoki gisa erabiltzeko benetan okupatu dadin, hala, etxebizitzaren funtzio soziala betetzen dela bermatuz.

Jenderik gabeko etxebizitzaren izendapen-prozedura ere arautzen du, baita 3/2015 Legeak, Etxebizitzarenak, sortutako jenderik gabeko etxebizitzaren erregistroan izena ematea ere. Jenderik gabeko etxebizitzari ezarri beharreko kanona ere arautzen du. Halaber, jenderik gabeko etxebizitzak mobilizatzea sustatzeko neurriak ere ezartzen ditu, bizitoki-erabilerarako haien okupazioa bultzatuz (Bizigune edo ASAP programara sartzeko pizgarriak, birgaitzeko laguntzak...). Horrez gain, azken neurri gisa aplikagarri diren neurri hertsapen-neurriak ere ezartzen ditu.

Eremu autonomikoaz harago, 2021-2023 aldirako Etxebizitzaren Gida Plana garatuko den testuinguru honetan, gero eta kontzientzia handiagoa dago etxebizitza kohesio sozialeko eta hirietako garapen jasangarrirako elementu gisa garatzearen behararen inguruan, baita Estatu mailan eta Europa mailan ere.

Estatu mailan, Etxebizitzaren Legea onartzea espero da. Estatu Administrazio Orokorrarenak baino ez diren eskuduntzako alderdi jakin batzuk arautu beharko ditu horrek. Bizitegi-parke publikoa eta birgaitzea sustatzeko politikak indar handiz garatzea ere aurrez ikusi da, Europako "Next Generation EU" funtsetatik datozen ezohiko aurrekontu-zuzkiduren ondorioz (Errekupeazio eta Erresilientzia Mekanismoen barruan).

Arlo horretan, aipagarria da Europako Batzordearen komunikazioa: **"Berritze-olatuia Europarako: gure eraikinak ekologizatzea, enplegua sortzea eta bizitzak hobetzea"**. Izan ere, funtsezko estrategia zehazten du lehendik dagoen bizitoki-parkea azkarrago eraldatzeko, klima-neutraltasunaren helburuak babestuta egon dadin, zirkulartasun-printzipioak aplikatu dituzten, Garapen Jasangarrirako Helburuetan eta Europaren lehiakortasunean lagun dezan eta denek etxebizitza eskuragarria, bizigarria, irisgarria eta osasungarria izateko duten eskubidea babes dezan, eta aldi berean, ondare kulturala babestuz.

Hori dela eta, birgaitze arloko bultzada ez da amaitzen Errekupeazio eta Erresilientzia Mekanismoarekin; jarraitu egingo du orain indarrean den 2021-2027 aldirako Hainbat Urtetako Finantza Esparruarekin eta ondorengoekin, Europa 2050erako klimatikoki neutroa den lehen kontinente bihurtzeko erronka lortzeko bidean.

Europatik bestelako hausnarketa garrantzitsu batzuk ere iristen dira, biztanleria-geruza garrantzitsuetan (eta ez gizarte-bazterketa egoeran daudenen kasuan soilik) etxebizitzarako sarbide-baldintzak hobetzeko behararen inguruan administrazio publikoek duten rolarri dagokionez.

Hain zuzen ere, **2021eko urtarrilaren 21eko Europako Parlamentuaren Ebazpenak, denentzako etxebizitza duina eta eskuragarria** izateari buruzkoak, deia egiten du esfortzu guztiak batera daitezen eta pertsona orok etxebizitza eskuragarria eta irisgarria izateko neurriak gara daitezen. Horrekin lotuta, familiako errenta eskuragarriaren inguruan eskuragarritasunaren kontzeptua garatu behar dela zehazten du, etxebizitzari lotutako kostuak ordaindu ostean gutxienez bizimodu duina izateko oinarriko gastuei aurre egiteko nahikoa aurrekontua izan dadin.

Eta horrez gain, etxebizitzarako eskubidea bermatu behar zaien kolektiboen kontzeptu zabalagoa sortzearen alde egiten du, ez gizarte-egoera ahulenekoei soilik, baita merkatuko baldintzetan etxebizitza duin eta eskuragarriaren beharrak erraz bete ezin diren talde guztietan ere, "etxebizitza eskuragarriak, etxebizitzak izatean neutraltasuna eta hiri-garapen jasangarria bermatzeko, eta aniztasun soziala bereizgarri duten auzoak sortzeko eta gizarte-kohesioa hobetzeko".

Azkenik, nabarmendu beharrekoa da etxebizitza duina eta eskuragarria sustatzeari lotutako ekintzak bat datozela Nazio Batuen 2030 Agendako **Garapen Jasangarrirako Helburuak (GJH)** ezartzeko administrazio publikoek eskuratzen dituzten konpromisoekin Gero eta gehiago dira modu integrarean etxebizitza inklusiorako eta kohesio sozialerako baliabide gisa hartzen duten ekimenak, beste oinarritzko eskubide batzuk bermatzeko (etxe edo bizitoki bat izateko eskubidea; arraza, nazionalitate edo genero gaiengatik bazterkeriarik gabe etxebizitza eskuratzeko berdintasuna; jabetza segurua izateko eta ez etxegabetzeko eskubidea, bereziki haurrentzat eta adinekoentzat; etxebizitza eskuragarria eta egokia izateko eskubidea desgaitasuna duten pertsonentzat...).

2. PROGRAMA ESPARRUA: INDARREAN DIREN PROGRAMA NAGUSIEN LABURPENA

XXI. mendean orain arte Eusko Jaurlaritzak bultzatu duen etxebizitza-politikaren bereizgarria da alokairua sustatzeko programa eta birgaitzeko nahiz alokairurako laguntza-ildo batzuetan egituratu izana. Laguntza eta programa horiek intentsitate handiagoz edo txikiagoz mantendu ahal izan dira aldi horretan, edozeini izanik ere ziklo ekonomikoak eta krisiak. Horrek egonkortasun- eta ziurtasun-testuingurua ematen du, eta hala, etxebizitza-politikak eragingorragoak eta eragingarriagoak dira.

2020-2023 aldirako Etxebizitza Gida Plan berriak programa horiek indartzen eta finkatzen jarraitu nahi du, baita orain gutxi martxan jarritako Gaztelagun programaren moduko beste batzuk ere, hori guztia Etxebizitzari buruzko 3/2015 Legeak, ekainaren 18koak, bultzatutako Etxebizitza eskuratzeko Eskubide Subjektiboa aitortzeko prozesuaren baitan.

Jarraian, programa horietako batzuen irismena eta edukia laburbildu ditugu. Etxebizitza babestua eraikitzea sustatzeko programen ezarpen mailaren analisia, aldiz, 3. kapituluaren aurkeztuko dugu.

2.1. Etxebizitza eskuratzeko eskubide subjektiboa eta alokairuko etxebizitza ordaintzeko prestazio-sistema

Etxebizitza eskuratzeko eskubide subjektiboak eta 3/2015 Legean bertan, ekainaren 18koan, aitortutako kolektiboetara hura aplikatzeak ahalbidetu du 2020an eskubide hori 6.137 laguni aitortu izana.

Eskubide Subjektiboaren hiru aitortuetatik bi etxebizitza baten oraingo edo etorkizuneko esleipenean lehentasuna ezarrita egin dira; aldiz, 1.172 etxebizitza zuzenean esleitu dira eta 1.134 kasutan, Etxebizitzarako Prestazio Ekonomikoa ordaindu da.

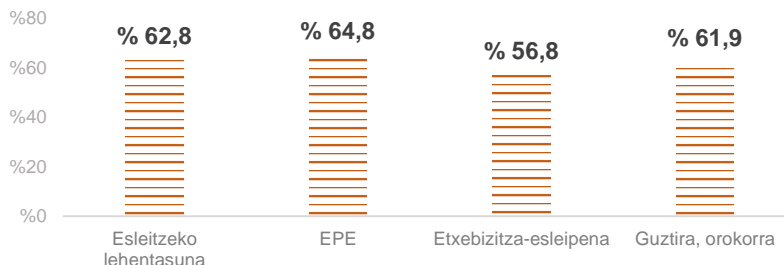
1. taula: Etxebizitza eskuratzeko eskubide subjektiboa (hasieratik metatutako datuak) 2020

Etxebizitza eskuratzeko eskubide subjektiboa (Hasieratik metatutako datuak)	Araba	Bizkaia	Gipuzkoa	Euskadi
EES eskaera kop.	2.031	6.396	1.691	10.118
Erantzun gabeko eskaera kop.	73	107	33	213
Atzera egindako eskaera kop.	39	4	54	97
Baztertutako eskaera kop.	372	808	505	1.685
Aitortutako EES duen eskaera kop.	1.012	4.237	888	6.137
Esleitzeko lehentasuna	613	2.772	446	3.831
Etxebizitza-esleipena	334	538	300	1.172
EPE	47	727	133	907
EPE iraungita	18	200	9	227
EES iraungita duen eskaera kop.	511	1.193	189	1.893

Iturria: Lurralde Plangintza, Etxebizitza eta Garraio Saila. Eusko Jaurlaritza

2020ko abenduan eskuragarri dauden datuen arabera, emakumeek jasotzen dute eskubide hori neurri handiagoan gizonak baino, eta hori ere ikus daiteke EPE kobratzean eta etxebizitza babestua eskuratzean, emakumeen ehunekoak handiagoak baitira emakumeenak gizonenak baino.

1. grafikoa: Emakume onuradunak Lurralde Historikoaren eta erantzun-moduaren arabera Pertsona guztiekiko ehunekoa

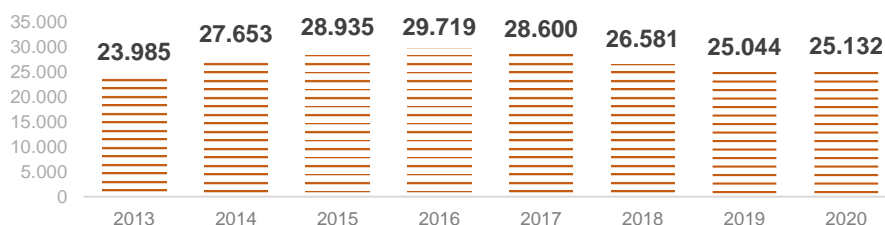

Iturria: Lurralde Plangintza, Etxebizitza eta Garraio Saila. Eusko Jaurlaritza

Programazio-aldi berri horretan oinarritzko aldaketak izango dira alokairu librean ordaintzeko laguntzen sistema kudeatzeko moduan. Euskadi erreferentzia izan da gutxienez hilean 250 euroko prestazioa bermatzen. orain arte Lanbidek kudeatutako Etxebizitzarako Prestazio Osagarriaren bidez bideratu izan da neurri handi batean, eta hala, Diru Sarrerak Bermatzeko Errentari lotuta egon da (DSBE) alokairu librean bizi diren familia eta pertsonentzat.

25.000 pertsona baino gehiago Etxebizitzarako Prestazio Osagarriaren onuradun

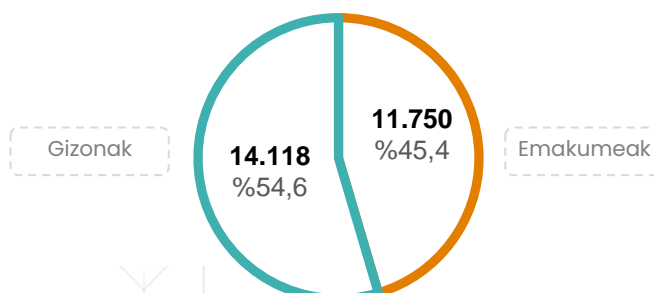
2. grafikoa: Etxebizitzarako Prestazio Osagarriaren hartzaile diren pertsonen hileko batez bestekoaren bilakaera. 2013-2020

Iturria: Lurralde Plangintza, Etxebizitza eta Garraio Saila. Eusko Jaurlaritza

Guztira, batez beste, 25.000 lagunek baino gehiagok jaso dute prestazio hori Covid-19aren eragina dela eta hain zaila izan den 2020ko ekitaldian zehar. Bereziki garrantzitsua izan da emakumeen garrantzi erlatiboa, urte amaieran onuradunen % 54 izan baitira emakumeak.

3. grafikoa. EPO onuradunak Euskadin, 2020ko abendua.

Iturria: Lanbide

Gainera, Gizarte Larrialdiko Laguntzak, udaletako Oinarrizko Gizarte Zerbitzuek kudeatutakoak, nabarmen ugaritu dira 2020an pandemiaren eraginarekin. Jakina den moduan, horien helburu nagusia ez litzateke izango alokairua ordaintzea, baina hain zuzen ere 13.000 familiak jaso dute laguntza hori gastu mota horri aurre egiteko.

2. taula: Gizarte-larrialdiko laguntzak 2020an

Kontzeptua	Eskaera kopurua	Zenbateko guztiarekiko ehunekoa	Laguntza bakoitzeko batez besteko zenbatekoa
Alokairua	12.328	% 32,18	1.204 €
Beste mantentze-gastu batzuk	20.442	% 19,70	445 €
Energia	16.180	% 12,45	355 €
Kredituen amortizazio-interesak	3.807	% 12,29	1.489 €
Zorpetzea	4.508	% 11,17	1.143 €
Lehen mailako beharrak	10.000	% 10,50	485 €
Konponketak eta instalazioak	681	% 0,86	584 €
Altzariak eta etxetresna elektrikoak	981	% 0,85	400 €
Guztira	% 100,0	% 100,0	669 €

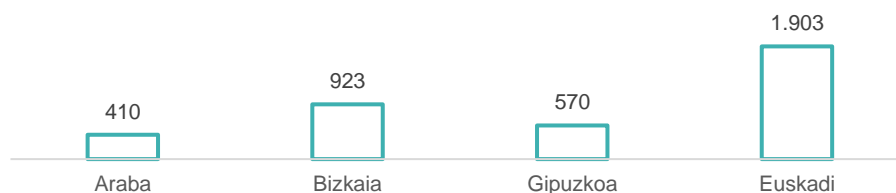
Iturria: Lurralde Plangintza, Etxebizitza eta Garraio Saila. Eusko Jaurlaritza

Gainera, 2020ko martxoan, Eusko Jaurlaritzak alokairu babestua ordaintzeko laguntzak jarri zituen martxan (hura ordaintzetik salbuetsita), baita alokairu libre ordaintzeko laguntzak ere. Laguntza horiek ezohiko gisa mantendu dira 2021ean, baina 2022an eta 2023an beharrezkoa ez izatea espero da. Guztira, 1400 familia izan dira laguntza horien onuradun eta 2.182 alokairu libreko laguntzen kasuan, 2021eko apirileko datuekin.

Euskal gazteei alokairua ordaintzen laguntzeko 2019an martxan jarritako Gaztelagun programak igoera handia izan du Covid-19aren krisiaren testuinguruan izandako estalduran; guztira 1903 gazte onuradun lortu arte 2020an.

**1.903 onuradun
2020 arte**

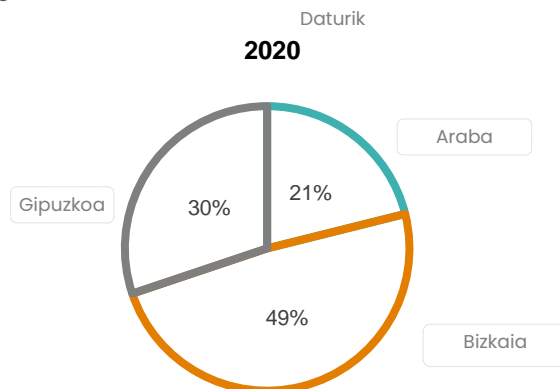
4. grafikoa. Gaztelagun programaren onuradunak 2020ra arte

Iturria: Lurralde Plangintza, Etxebizitza eta Garraio Saila. Eusko Jaurlaritza

Gaztelagun programaren onuradun diren gazteen % 48 Bizkaian daude.

5. grafikoa. Gaztelaguneko onuradunen lurralde-banaketa 2020ra arte

Iturria: Lurralde Plangintza, Etxebizitza eta Garraio Saila. Eusko Jaurlaritza

2.1.1. Etxebizitza hutsak mobilizatzeko programak

a) Bizigune etxebizitza hutsen programa

466/2013 Dekretua, abenduaren 23koa, Bizigune Etxebizitza Hutsen Programa arautzen duena. Estatuan etxebizitza hutsa mobilizatzen aitzindaria izan den programa honek, beraz, ibilbide eta tradizio luzea ditu.

Honako hauei lotzen zaie programa honen elementu bereizgarria:

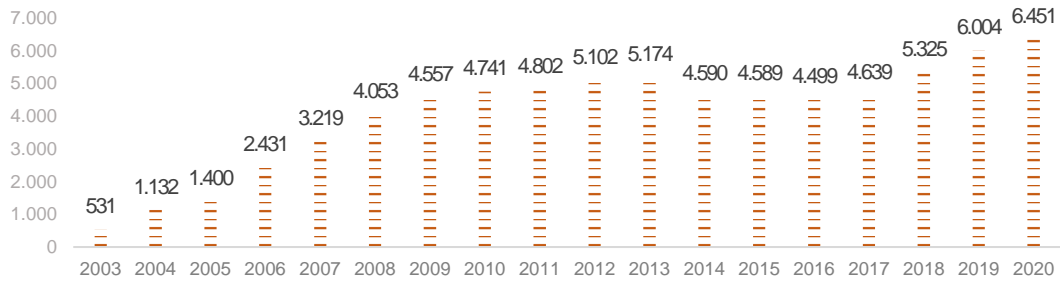
- Jabeek, gutxi gorabehera, merkatuan ohikoa den hileko errentaren % 65 jasotzen dute, eta etxebizitza antzeko egoeran berreskuratzeko bermea dute.
- Errentariek ez dute ordaintzen urteko diru-sarrera gordinen % 30 baino gehiago, babes ofizialeko etxebizitzaren arloan indarrean den araudiaren arabera zenbatuta.

Bizigune Etxebizitza Hutsen Programaren kudeaketa Alokabide, SA sozietate publikoari dagokio, Sailaren zuzendaritzapean eta kontrolpean, eta kudeatutako etxebizitza bakoitzeko inbertsio handia egiten da.

Horretarako, 6 urteko iraupena duen gozamen-kontratua egiten. Alokairuko araubidean etxebizitzak okupatuko dituzten esleipendunen urteko sarrera haztatuak ezingo dute 21.100 euroak gainditu, eta etxebizitzaren hasierako urteko errenta sarrera horien % 30ekoa izango da.

Bizigune programak, alokairu-politika ebaluatzeko azken txosten arabera, 2020 amaieran 6.451 etxebizitza biltzen zituen, bere historiako maila gorena, eta 2020an bildutako etxebizitzaren artean 447 etxebizitza gehiago izan dira, % 7,4ko urteko igoera.

6. grafikoa: Bizigune etxebizitza-parkearen bilakaera. 2003-2020

Iturria: Lurralde Plangintza, Etxebizitza eta Garraio Saila. Eusko Jaurlaritza

3. taula: Bizigune Programako etxebizitza bakoitzeko Sailaren batez besteko dirulaguntzaren estimazioa 2003-2020

Urtea	Bildutako etxebizitzak	Sailaren dirulaguntza (Milioi euro)	Sailaren batez besteko dirulaguntza etxebizitza bakoitzeko (euro)
2003	531	2,0	3.766,5
2004	1.132	4,5	3.975,3
2005	1.908	8,0	4.192,9
2006	2.605	10,0	3.838,8
2007	3.446	14,4	4.173,0
2008	4.215	21,6	5.122,2
2009	4.557	21,2	4.650,0
2010	4.741	22,3	4.701,5
2011	4.802	23,2	4.820,9
2012	5.102	23,0	4.511,7
2013	5.174	20,5	3.959,6
2014	4.590	19,3	4.199,0
2015	4.589	19,3	4.199,9
2016	4.499	19,5	4.334,3
2017	4.639	24,0	5.173,5
2018	5.325	23,5	4.413,2
2019	6.004	29,1	4.851,8
2020	6.451	30,5	4.732,0

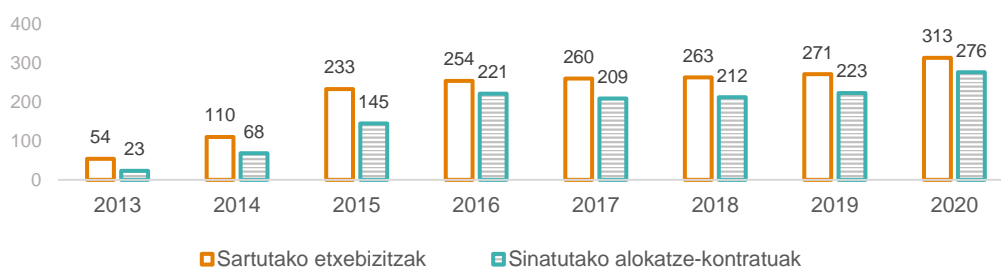
Iturria: Lurralde Plangintza, Etxebizitza eta Garraio Saila. Eusko Jaurlaritza

b) ASAP alokairu libreko merkatuan bitartekari-lanak egiteko programa

2014/180 DEKRETUA, 2014ko irailaren 23koa, merkatu libreko etxebizitzaren alokairurako bitartekaritzako ASAP (Alokairu Segurua, Arrazoizko Prezioa) programa sortzeko den 43/2012 Dekretua, martxoaren 27koa, aldatzen duena.

Programa honek Biziguneren helburu bera du, baina bitarteko desberdinak. Aseguru-polizen bidezko berme-sistema bat ezartzen du, jabeak errenta ez ordaintzeetatik eta izan daitezkeen kalteetatik estaltzeko eta laguntza juridikoa izateko, errentak gehieneko zenbatekoetatik ez pasatzearen truke, eta Eusko Jaurlaritzako Agente Laguntzaile gisa jarduten duten bitartekari homologatuen sarea du.

7. grafikoa. ASAP Programako etxebizitza-parkearen bilakaera. 2013-2020

Iturria: Lurralde Plangintza, Etxebizitza eta Garraio Saila. Eusko Jaurlaritza

Programa honen garapena mugatua izan da. 2020 amaieran, 276 kontratu zituen indarrean, programan sartutako 313 etxebizitzetatik. Gainerako etxebizitzak esleipen-prozesuan daude.

Esleipendunen urteko sarrera haztatuek 12.000 eta 39.000 euro artekoak izan behar dute eta etxebizitzaren errentak ez du gaindituko urteko sarrera haztatuen % 30.

2.1.2. Birgaitzea sustatzeko programak

Euskadin, birgaitzearen estrategia **Etxebizitzak Birgaitzeko Renove Planaren** bidez gauzatu da. **Plana 5 programatan egituratu da; haietatik 3 etxebizitzaren inguruko espezifikoak dira** eta birgaitze-beharrei erantzun operatiboa ematea dute helburu. Horretarako, **energia-eragingarritasuneko, irisgarritasun unibertsaleko eta bizigarritasuneko hobekuntza-irizpideak aplikatzen dira:**

- a) Eraikinak eta etxebizitzak birgaitzeko partikularrei eta jabeen elkarteei laguntzak emateko programa.

Helburua: partikularren eta jabeen elkarten birgaitze-lanei laguntzea, bizigarritasuna hobetzeko, desgaitasuna duten pertsonen sarbidea ahalbidetzeko eta energia-kontsumoa murrizteko.

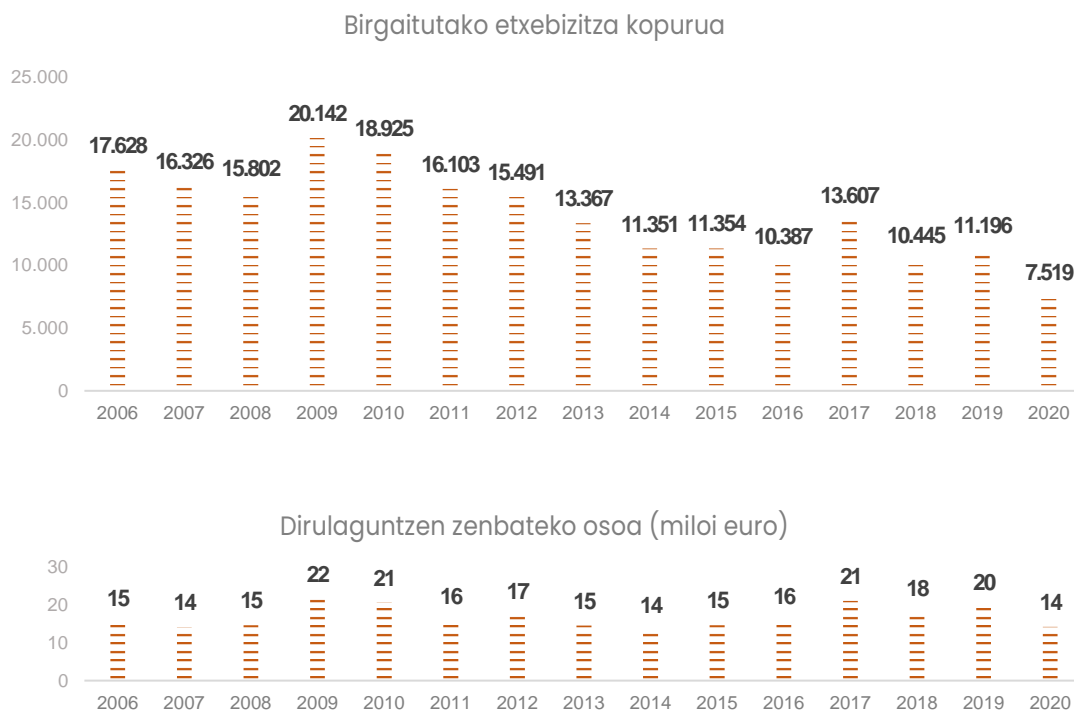
Onuradunak	Birgaitze mota eta jarduketak mota	Laguntza mota
Partikularrak <ul style="list-style-type: none"> • Komunitateko elementuak. • Elementu pribatuak. 	Birgaitzea <ul style="list-style-type: none"> • Integratua: BIA². • Isolatua: BIA² kanpoko areetan. 	<ul style="list-style-type: none"> • Itzuli beharrik gabeko dirulaguntza. • Mailegu kualifikatua. • PFEZren kenkaria, eskuragarri dagoen kreditu fiskalaren arabera.
Jabeen elkarteak <ul style="list-style-type: none"> • Komunitateko elementuak. 	Jarduketak <ul style="list-style-type: none"> • Egituraz, eraikuntzari dagokionez eta bizigarritasun-baldintzen arabera egokitzea. • Irisgarritasuna egokitzea. • Energia aurrezteko bilgarri termikoa. • Akabera eraikuntza onaren printzipioetara egokitzea. 	

2018-2020 aldirako EGPren 3 urteetan

- **29.160** etxebizitza birgaituta / **51,6** milioi laguntzatan.
- Birgaitze-jarduketak Birgaitze Integratutako Areetan egiten direnean baino dirulaguntzen zenbateko eta ehuneko handiagoak.
- Etxebizitza bakoitzeko batez besteko dirulaguntza 2020an:
 - Birgaitze integratua **3.302 €**/etxebizitza.
 - Birgaitze isolatua **1.715 €**/etxebizitza.
- Emandako dirulaguntza gehienak birgaitze isolatuko jarduketarako dira (2020ko banaketa)
 - Birgaitze isolatua **% 81**.
 - Birgaitze integratua **% 19**.
- Programa batez ere eraikineko komunitateko elementuetara bideratuta dago (2020ko zenbatekoen banaketa):
 - Jabeen elkarteei emandako laguntzak: **% 49,5**.
 - Komunitateko elementuetarako partikularrei emandako laguntzak: **% 49**.
 - Elementu pribatuetarako partikularrei emandako laguntzak: **% 1,5**

²Birgaitze Integratutako Area (BIA) izendatutako multzo urbanoak

8. grafikoa. Birgaitutako etxebizitza kopuruaren eta birgaitzeari emandako dirulaguntzen zenbateko osoaren bilakaera. 2006-2020

Iturria: Lurralde Plangintza, Etxebizitza eta Garraio Saila. Eusko Jaurlaritza

4. taula: 2020an onartutako dirulaguntzak, obra motaren eta laguntza motaren arabera.

Obra mota	Dirulaguntza, guztira
Egituraz eta eraikuntzari dagokionez egokitzea	6.928.462 (% 48,9)
Irisgarritasuna hobetzeko etxebizitzak egokitzea	3.200.310 (% 22,6)
Bilgarria (energia-eragingarritasuna)	3.966.590 (% 28,0)
Akabera eraikuntza onaren printzipioetara egokitzea	71.200 (% 0,5)
EIT ordainsariak	1.800 (% 0,0)
Guztira	14.168.363

Iturria: Lurralde Plangintza, Etxebizitza eta Garraio Saila. Eusko Jaurlaritza

b) Etxebizitzen eta eraikinen birgaitze eraginkorraren arloko laguntzak, ondare eraikian esku hartzeko proiektuak egiteko.

Helburua: Irisgarritasun-baldintzak, suteen aurrean segurtasuna eta energia-eragingarritasuna hobetzea, eraikin multzokatuetan, eraikuntzako blokeak edo etxadiak osatuz, eta gutxienez haren alde batean eta haren erabilera nagusia etxebizitza izanik.

Onuradunak	Jarduketa mota	Laguntza mota
Blokeak edo etxadiak osatu arte multzokatutako eraikinetako jabeen elkarteak.	<ul style="list-style-type: none"> Eraikinaren energia-jokabidea hobetuko duten jarduketa aktiboak edo pastiboak (gutxienez C kalifikazioa). Eraikuntzetako irisgarritasuna hobetzea. Suteen aurkako segurtasun-baldintzak hobetzea. Eraikitako perimetroa zabalduz bizigarritasun-baldintzak hobetzea Monitorizazio energetikoa. 	Itzuli beharrik gabeko dirulaguntza.

- 520 etxebizitza birgaitu 2020an, 8,9 milioi euroko dirulaguntzarekin.
- Birgaitze eragingarriaren programako aurrekontu-zuzkidura nabarmen hazi da azken urtean (lehen aldiz kanpoko espazio berriak sortzeko eta zabaltzeko obrak biltzen ditu).

5. taula: Etxebizitzen eta Eraikinen Birgaitze eraginkorraren Programaren 2018ko, 2019ko eta 2020ko deialdien ebazpena (€)³

Urteko banaketa	2018ko deialdia	2019ko deialdia	2020ko deialdia €
2018	425.000	--	--
2019	1.850.000	550.000	--
2020	2.400.000	1.950.000	1.417.731
2021	1.500.000	2.400.000	2.000.000
2022	--	1.500.000	3.950.000
2023	--	--	1.500.000
Deialdia, guztira	6.175.000	6.400.000	8.867.731

Iturria: Lurralde Plangintza, Etxebizitza eta Garraio Saila. Eusko Jaurlaritzaren

³ Jarduketak gehienez 4 urteko epean garatzen dira eta aurrekontu-zuzkidura 4 urteko aldirako antolatzen da

c) Udalenzako eta tokiko erakunde txikientzako irisgarritasun arloko laguntzen programa

Helburua: Pertsona guztiak hiri-inguruan eta espazio publikoetan berdin moldatu ahal izatea lortzea.

Gainerako programak baino zuzkidura txikiagoa duen arren, aurreko Planean dagoeneko programa honen zuzkidura handitu zen, eta azken hiru urteetan 24 milioi eurokoak gainditu dira. 2020ko laguntza horien zenbatekoaren % 58 hiri-igogailuak instalatzera bideratu dira (2,5 milioi €).

Onuradunak	Jarduketa mota	Laguntza mota
<ul style="list-style-type: none"> Udalak. Tokiko erakundeak. Xede soziala duten onura publikoko erakunde pribatuak. 	<ul style="list-style-type: none"> Udalen eta tokiko erakunde txikien irisgarritasun-planetan jasotako hobekuntza-lanak egitea eta eguneratzea. Irisgarritasuna hobetzeko lanak egitea. Igogailuak eta plataforma jasotzaileak instalatzea eraikinetan eta espazio publikoetan. 	Itzuli beharrik gabeko dirulaguntza.

6. taula: Irisgarritasuna hobetzeko udalei eta tokiko erakunde txikiei emandako dirulaguntzak. 2013-2020

Urtea	Planak		Obrak		Guztira	
	Kop.	m. €	Kop.	m. €	Kop.	m. €
2013	37	407	152	1.393	189	1.800
2014	24	249	57	2.251	81	2.500
2015	32	300	102	2.700	134	3.000
2016	26	302	142	2.698	168	3.000
2017	23	377	72	2.923	95	3.300
2018	25	293	141	6.107	166	6.400
2019	29	366	112	5.634	141	6.000
2020	18	217	68	4.084	86	4.302

Iturria: Lurralde Plangintza, Etxebizitza eta Garraio Saila. Eusko Jaurlaritza

7. taula: 2020 Irisgarritasun Programaren Aurrekontuaren Banaketa jarduketa motaren arabera

	2020ko deialdia	
	Esleututako zenbatekoa	%
Urbanizazioa	748.096,8	17,4
Hiri-igogailua	2.511.033,0	58,4
Eraikuntza	287.862,1	6,7
Arrapalak, ibiak eta heldulekuak	537.202,2	12,5
Planak	217.476	5,1
GUZTIRA	4.301.670	100,0

Iturria: Lurralde Plangintza, Etxebizitza eta Garraio Saila. Eusko Jaurlaritza

2.2. Gida Plana 2018-2020: Lortutako emaitzen laburpena

Eusko Jaurlaritzako Etxebizitza Sailburuordetzaren nortasun-ikurretako bat da politikak eta planak etengabe ebaluatzeren aldeko apustua, baita gardentasunaren eta emaitzak Etxebizitzaren Euskal Behatokiaren⁴ bidez zabaltzearen aldeko apustua ere, Eusko Jaurlaritzaren beraren nahiz Euskadi mailan politika horien ardura duten erakunde eta organismo guztien etorkizuneko etxebizitza-politikak hobeto diseinatzen laguntzeko beharrezko ikaskuntzak sortzeko.

Jarraian datorren laburpen-koadroan ikus daitekeen moduan, etxebizitza gida-planek zenbait helburu eta xede ezarri dituzte, eta arreta berezia eman diete alokairu-araubideko etxebizitza babestuak sustatzeari, baita eraikinen eta etxebizitzaren birgaitzeari ere. Azken bi hamarkadetan lortutako emaitzak desberdinak dira ezarritako helburuen ehunekoei dagokienez. Askotariko faktoreak izan dira horren erantzule, besteak beste, 2008ko Atzeraldi Handia, eta 2010etik aurrekontuetan izan diren murrizketa handiak.

8. taula: Eraikitako parke babestu osoarekiko alokairuaren kuotaren betetze maila (%).

	EGP 2002-2005	EGP 2006-2009	EGP 2010-2012	EGP 2013-2016
Helburua	45,1	31,5	33,2	49,4
Emaitza	19,0	16,1	11,6	16,5

Iturria: Lurralde Plangintza, Etxebizitza eta Garraio Saila. Eusko Jaurlaritza

⁴ ETXEBIZITZAREN EUSKAL BEHATOKIA Orri nagusia. Euskadi.eus

Edonola ere, azken urteetan nolabaiteko susperraldia izan da jarduera ekonomikoan eta etxebizitza-politikak finantzatzeko aurrekontu-gaitasunean. Hala, 2018–2020 Gida Planean aurreko urteetan baino aurrekontu-egoera hobea izan zen abiapuntu gisa. Baina Plan horren emaitzak ebaluatzeko txostenean⁵ zehazten den moduan, 2020an Covid-19aren eraginak jardueraren moteltzea ekarri du, eta hori aurrez ikusitako helburuetan ikus daiteke. Edonola ere, Etxebizitza Sailburuordetzak nolabait osatu du egoera ekonomiko ahulean zeuden pertsoneri ondorio horiek arintzera bideratutako ezohiko neurriak ezarrita, hala nola alokairu publiko babestuak ordaintzetik salbuestea, edo etxebizitza libreetan alokairua ordaintzeko laguntzak ematea.

9. taula: Estrategiaren formulazioa: Ardatz estrategikoak eta jarduketeta-ildoak

ARDATZ ESTRATEGIKOAK	JARDUKETA ILDOAK
1. ARDATZA. ALOKAIRU ERREGIMENKO ETXEBIZITZAK ESKURTZEKO AUKERA IRMOKI SUSTATZEA	<ol style="list-style-type: none"> 1.1. Alokairuko etxebizitza berriak sustatzea eta horiek eskuratzen laguntzea. 1.2. Partikularren alokairu-merkatuarentzako arau- eta zerga-esparru egonkorra eta malgua eskaintzea. 1.3. Baliabideak bideratzea etxebizitza behar duten pertsoneri gizarte-alokairua lortzen laguntzeko.
2. ARDATZA. LEHENTASUNEZKO TALDEEI ETXEBIZITZA LORTZEN LAGUNTZEA	<ol style="list-style-type: none"> 2.1. Etxebizitza Babestuen Eskatzaileen Erregistroa berriz definitzea. 2.2. Etxebizitzen esleipenean, lehentasunezko taldeei mesede egiten dien sistema bat ezartzea. 2.3. Lan-programak garatzea esleipenak kontrolatzeko eta esleitutako etxebizitzak ikuskatzeko. 2.4. Neurri berritzaileak sustatzea, biztanleen beharrei erantzuteko. 2.5. Gazteei etxebizitza lortzen laguntzeko ekintzak sustatzea.
3. ARDATZA. BALIABIDEAK BIDERATZEA ERAIKINAK BEHAR BERRIETARA EGOKITZEKO ETA SUSTAPENETARAKO BEHARREZKOAK DIREN LURZORUAK KUDEATZEKO	<ol style="list-style-type: none"> 3.1. Etxebizitza tipologiak egungo beharretara egokitzea. 3.2. Babestutako etxebizitzen prozesu administratiboak gehiago malgutzeko. 3.3. Eskuragarri dauden lurzorua aprobetxatzea etorkizunean lehentasunezko jarduketak sustatzeko. 3.4. Lurzorua prestaketa zein etxebizitzak eta horien tipologiak arautzen dituen lege-esparrua berrikustea.
4. ARDATZA. BIRGAITZE EREDU BERRI IRAUNKORRA, SOZIALA, EKONOMIKOA ETA INTEGRATZAILEA SUSTATZEA, EUROPAKO GIDALERROEI JARRAIKIZ	<ol style="list-style-type: none"> 4.1. Irisgarritasun unibertsala sustatzea. 4.2. Eraikinak kontserbatzen eta mantentzen laguntzea. 4.3. Birgaitzeetan osoko kudeaketarako eredu berria bultzatzea. 4.4. Enplegua sustatzeko modu berriak bultzatzea birgaitzarekin lotuta. 4.5. Etxebizitzaren kalitatea sustatzea.
5. ARDATZA. JENDERIK GABEKO ETXEBIZITZAK MURRIZTEA	<ol style="list-style-type: none"> 5.1. Jenderik gabeko etxebizitzak babes-alokairurako baliatzea. 5.2. Jenderik gabeko etxebizitzak detektatzeko eta identifikatzeko sistemak hobetzea.
6. ARDATZA. ADMINISTRAZIOEN ARTEKO KUDEAKETA ETA KOORDINAZIOA	<ol style="list-style-type: none"> 6.1. Sektore-politiken arloko koordinazioa areagotzea. 6.2. Tresnak eta baliabideak optimizatzea etxebizitza-politikaren gaineko gobernantza berria sortzeko. 6.3. Herritarrek parte har dezaten sustatzea.

Iturria: Lurralde Plangintza, Etxebizitza eta Garraio Saila. Eusko Jaurlaritza

Plana hiru urtez ezarri ostean, oro har, emaitzek erakusten dute 2018–2020 aldirako Etxebizitza Gida Planak berak aurrez ikusitako helburu eta xedeak neurri handian bete direla.

⁵ 2018–2020 Etxebizitza Gida Plana. Azken ebaluazioa - ETXEBIZITZAREN EUSKAL BEHATOKIA. Ebaluazioa. (euskadi.eus)

Laburbilduz, honako hauek dira lorpen nabarmenenak:

- Babestutako alokairuko parkea: kudeatutako 25 mila etxebizitzaren muga gainditu du, (25.823 etxebizitza).
- Bizigune programa: 6.451 etxebizitza huts bildu arte hazi da, Planak berak ezarritako helburua gaindituta. Aldiz, ASAP programa, Biziguneren programa osagarria, helburutik urrun geratu da (% 39,1).
- Etxebizitza eskuratzeko eskubide subjektiboa: 6.137 familiari aitortu zaie etxebizitza eskuratzeko eskubide subjektiboa.
- Alokairua ordaintzeko laguntzak eta prestazioak:
 - Egoera ahulenerako familiei Etxebizitzarako Prestazio Osagarrien edo Etxebizitzarako Prestazio Ekonomikoen bidez emandako laguntzek nabarmen gainditu dituzte ezarritako helburuak: 33.870 hartzaile. Eta etxebizitza eskuratzeko eskubide subjektiboa duten 6.137 familiak helburura hurbildu dira (% 88).
 - Gaztelagun programa 1.903 gaztek jaso dute (helburuaren % 42,3) bi urtetan (2019 eta 2020).
- Birgaitze-politika: laguntzak eta prestazioak:
 - Birgaitzerako laguntzak 29.160 etxebizitzatara bideratu dira partikularrentzako eta jabeen elkarreterako dirulaguntzen 1. programaren bidez (aurrez ikusitako helburuaren % 93).
 - Eraikinen birgaitze eragingarriko 4. programari dagokionez, betetze maila % 78,2koa izan da 2018-2020 aldian (2020ko pandemiaren egoerak eragina izan du).
 - Irigarritasun unibertsala sustatzeko programak % 93 gainditzea lortu du Planaren exekuzioko hiru urteak aintzat hartuta,.

	2020 Helburua/ Egitea		2018-2020 Helburua/ Egitea				
					%85 baina handiago	%70-%85 bitarte	%70 baina gutxiago
Alokairuko etxebizitza babestu berriak	1.150	684	2.950	1.977			X
- Saila	250	122	775	644		X	
- VISESA	475	520	1.100	1.235	X		
- Toki-erakundeak	125	0	500	56			X
- Ekimen pribatua	200	42	350	42			X
- Erabilera-lagapenean dauden kooperatibak	100	0	225	109			X
Bizigune programa (<i>metatua</i>)	6.400	6.451	6.400	6.451	X		
ASAP programa (<i>metatua</i>)	800	313	800	313			X
Etxebizitza izateko eskubidea aitortuta duten familiak (<i>metatua</i>)	7.000	6.137	7.000	6.137	X		
EPO/EPE jasotzen duten etxeen unitateak	27.600	33.870	28.750	33.870	X		
1. programa. Errehabilitazioa. Birgaitzeko laguntzen	10.700	7.519	31.230	29.160	X		
4. programa. Errehabilitazio Eraginkorra	3.000	1.708	8.000	6.253		X	
Irigarritasun unibertsaleko programa. Diruz laaundutako proiektuen kopurua	140	86	420	393	X		
Alokairu babestuko parkea (<i>metatua</i>)	22.000	25.823	22.000	25.823	X		
Alokairuko parke publikoaren kuota parke babestu osoarekiko (<i>metatua</i>)	33%	33,6%	33%	33,6%	X		
Euskoregiten erregistratutako EITak (<i>metatua</i>)	35.000	47.637	35.000	47.637	X		
Erregistratutako alokaitu kontratu kopurua (<i>metatua</i>)	50.000	65.064	50.000	65.064			X
Hirugarren sektoreko erakundeei eta beste administrazio batzuei lagatako etxebizitzaren kopurua	45	12	100	138	X		
Kaleratzeenaurreko bizitegi-programa alternatiboa	20	32	60	81	X		
Bizitegi-programa alternatiboa genero-indarkeriaren aurrean	20	41	60	93	X		
Gaztelagun programa (<i>metatua</i>)	4.500	1.903	4.500	1.903			X

3. BESTE POLITIKA ETA PROGRAMA BATZUEKIKO OSAGARRITASUNA

2021-2023ko EPZrekin lortu beharreko helburuak Eusko Jaurlaritzak 2020-2024ko Gobernu Programaren inguruan egindako gainerako jarduketekin lotuta daude.

Programa horrek hiru printzipio nagusi ditu: osasuna bermatzea, ekonomia eta enplegua suspertzea, eta inor atzean ez uztea. Azken printzipio horrekin beren-beregi lotzen da etxebizitzarako eskubidea zabaltzeko lana, gizartearen duen eragin garrantzitsua dela eta.

Eusko Jaurlaritzaren gobernu-programa lau ardatzen inguruan dago antolatuta. Ardatz horiek 25 jarduera-eremu hartzen dituzte barne, eta, horietan, 150 konpromiso.

Hona hemen lau ardatzok:

- I. ardatza: oparotasuna. Enplegua eta ekonomia suspertzea.
- II. ardatza: pertsonak. Osasuna, hezkuntza, zerbitzu publikoak, berdintasuna, gizarte- eta kultura-politikak, bizikidetzeta eta giza eskubideak.
- III. ardatza: planeta. Bidezko trantsizio energetiko eta klimatikoa.
- IV. ardatza: autogobernua. Autogobernu gehiago eta hobea.

I. ardatzean kokatzen da, batez ere, Lurralde Plangintza, Etxebizitza eta Garraio Sailak egin beharreko jarduera. Ardatz hori bederatzi jarduera-eremutan banatzen da, eta, horien barruan, 6.a dagokio hiri-agendaren, etxebizitzaren eta hiri-berroneratzearen arloari. Jarduera-eremu horrek lau konpromiso garatu behar ditu:

Hiri-agendaren, etxebizitzaren eta hiri-berroneratzearen arloko jarduera-eremua			
36	Bultzatu 2050 Euskadiko Hiri Agenda zabaldu eta ezartzea.	Lurralde Plangintza, Etxebizitza eta Garraio Saila.	II. GJHa. Hiri eta komunitate jasangarriak.
37	Etxebizitzaren aldeko beste itun sozial bat lortzea, 15 urterako, eta legegintzaldiko etxebizitzaren gida plan berria onartzea.	Lurralde Plangintza, Etxebizitza eta Garraio Saila.	II. GJHa. Hiri eta komunitate jasangarriak.
38	Gazteek etxebizitza eskuratzeko berariazko ekintzak.	Lurralde Plangintza, Etxebizitza eta Garraio Saila.	I. GJHa. Pobrezia desagerraraztea. 10. GJHa. Desberdintasunak murriztea.
39	Etxebizitzen birgaitzea, hiri-birsorkuntza eta berrikuntza sustatzea, irisgarritasuna, energia-eraginkortasuna eta eraikuntza jasangarria hobetzeko.	Lurralde Plangintza, Etxebizitza eta Garraio Saila.	II. GJHa. Hiri eta komunitate jasangarriak.

Etxebizitzaren eta hiri birgaitzearen esparruan, 37., 38. eta 39. konpromisoak hartzen dira.

Etxebizitzaren aldeko itun sozial bat sustatuko da. Helburu hauek izango ditu: etxebizitzarako eskubide subjektiboa garatzea, eta, horrekin batera, etxebizitza duina, egokia eta irisgarria izateko aukera ematea etxebizitza lortzeko beharrezko baliabiderik ez duten pertsonen. Horretarako, etxebizitzaren funtzio soziala, alokairuko etxebizitzaren sustapen publikoa eta birgaitzea sustatuko dira, bai eta etxebizitza hutsak merkatuan jarriko ere.

Konpromiso bakoitza garatzeko (dokumentuaren arabera, Etxebizitza Sailburuordetzari dagokio, nahiz eta Lurralde Plangintzako Sailburuordetzaren esparruak ere badauden) 29 ekimen proposatzen dira.

37. konpromisoa. Etxebizitzaren aldeko beste itun sozial bat lortzea, 15 urterako, eta legegintzaldiko etxebizitzaren gida plan berria onartzea.

1. ekimena. 2021-2023rako Etxebizitzaren Gida Plana onartzea.

2. ekimena. Etxebizitza publikoaren sustapenaren % 100 alokairura bideratzea.

3. ekimena. Etxebizitzarako eskubide subjektiboa erregelamendu bidez garatzea, DSBeren osagarria den etxebizitzako gastuetarako prestazioaren eta Etxebizitzari buruzko Legean aurreikusitako prestazioaren arteko trantsizioa ordenaz kudeatzen dela bermatuta. Hori guztia, horretarako egokiak diren akordio eta dotazioen bidez.

4. ekimena. Esparru arauemailea garatzea bizigarritasunari buruzko dekretuari dagokionez. Esparru horretan, hauek finkatuko dira: telelaneko guneei, osasunaren ikuspuntuari (aireztapena), balkoiei, eta familia eta lana uztartzeari (haurrak eta helduak) buruzko oinarriko irizpideak, eta aldi baterako etxebizitzaren (AZB) berrikuspen arauemailea eta kontzeptuala.

5. ekimena. Etxebizitza publiko berriaren eta zuzkidura-bizitokien sustapena bultzatzea.

6. ekimena. Hutsik dauden etxebizitzei buruzko araudia garatzea. Etxebizitza hutsak merkatuan sartzea sustatzea, alokairu sozialerako, Bizigune programa eta ASAP programa (alokairu segurua arrazoizko prezioan) indartzeko.

7. ekimena. Lokal eta lonja hutsak etxebizitza bihurtzeko planak eta programak garatzea, udalekin lankidetzan estuan.

8. ekimena. Etxebizitza ordaintzeko laguntzen sistema indartzea eta alokairu sozialeko parkea handitzea. Alokairu babestua sustatzeko ekintzak garatzea, eta, horretarako, alokairu babestuko etxebizitzaren sustapena eta etxebizitza pribatuen mobilizazioa bultzatzea.

9. ekimena. Foru-aldundiekin eta udalekin lankidetzan, zerga-neurriak ezartzea, hutsik dauden etxebizitzaren parkea murrizteko eta etxebizitza horiek alokairuan eskaintzea sustatzeko.

10. ekimena. Esleipen-prozedurak eta etxebizitzak eskuratzeko baldintzak hobetzea, askotariko gizarte-profila duten kolektiboak laguntzeko, batik bat gazteei, adinekoei, seme-alabak dituzten guraso bakarreko familiei eta genero-indarkeriaren biktimei, betiere ghettoak sortzea saihestuta.

11. ekimena. Etxebizitza-parke publikoaren kudeaketa aurreratua eta integrala bultzatzea, energia-eraginkortasuneko eta digitalizazioko irizpideetan oinarrituta, eta energia-pobrezari aurre egiteko estrategia barne hartuta. Horretarako, energia-kudeatzaile propioa sortu behar da etxebizitza-parke publikorako.

12. ekimena. Egoera ahulean dauden pertsonen laguntzea etxegabetze-prozeduretan.

13. ekimena. Etxebizitza babestuen parkearen kudeaketaren eraginkortasuna hobetzea, Alokabideren esku-hartze komunitarioko programa zabalduz eta hirugarren sektore sozialarekiko lankidetzan sustatuz.

14. ekimena. Etxebizitza eskuratzeko alternatiba berritzaileak abian jartzea —besteak beste cohousing-a, erabilera-lagapeneko kooperatibak, eta erosketaren eta alokairuaren arteko bitarteko tresnak garatuz—, eta lankidetzan sustatzea ekimen pribatuarekin eta udalekin, eraikin eta auzo beretan belaunaldien arteko bizikidetzaren formulak bultzatzeko.

38. konpromisoa. Gazteek etxebizitza eskuratzeko berariazko ekintzak.

Berdintasun, Justizia eta Gizarte Politika Saileko Gazteria Arloarekin lankidetzan, neurriak ezarriko dira gazteek etxebizitza eskuratzeko aukera izan dezaten.

1. ekimena. Gazteentzako etxebizitza programa berezi bat garatzea, familiaren etxebizitzatik emantzipa daitezen eta bizimodu-proiektu independenteak garatu ditzaten.

2. ekimena. Etxebizitza babestuaren lehentasunezko erreserba ezartzea, alokairu-erregimenean, gazteentzat.

3. ekimena. Gaztelagun programa bultzatzea eta, horretarako, hartan sartzeko baldintzak malgutzea.

4. ekimena. Gazteek etxebizitza eskuratzeko aukera berritzaileak abian jartzea, hala nola cohousing-a, erosteko aukera duten alokairuak eta etxebizitza partekatuen programak.

5. ekimena. Zuzkidura-bizitokiak gazteei bideratzea eta gazteen eskura etxebizitzak jartzeko proiektu pilotuei ekitea (esaterako, erabilera-lagapeneko kooperatibak), Europako iparraldeko herrialdeetako esperientziei jarraituz.

39. konpromisoa. Etxebizitzaren birgaitzea, hiri-birsorkuntza eta berrikuntza sustatzea, irisgarritasuna, energia-eraginkortasuna eta eraikuntza jasangarria hobetzeko.

1. ekimena. Eraikinen birgaitze integralerako estrategia baten barruan, birgaitzerako laguntza-programak hobetzea eta zabaltzea, etxebizitzak eta eraikinak birgaitzeko beste Renove plan bat onartuz. Plan horrek irisgarritasunari –igogailuak instalatuz eta oztopo arkitektonikoak kenduz–, energia-eraginkortasunari eta kanpoko bizigarritasunari eman beharko die lehentasuna.

2. ekimena. Eraikinen Ikuskapen Teknikoak (EITak) egiteko bultzada berritza.

3. ekimena. Etxebizitza hutsak birgaitzeko programak bultzatzea, bereziki gazteentzat, 55 urtetik gorakoentzat eta iraupen luzeke langabeentzat enplegua sortzeko.

4. ekimena. Hiri Zaugarritasunaren Inbentarioa eguneratzea.

5. ekimena. Etxebizitzari buruzko 3/2015 Legearen VII. kapituluak garatuko duen dekretua onartzea, besteak beste, birgaitzearen kudeaketa integratua ahalbidetzeko, area degradatuen eta lehentasunezko esku-hartzearen deklarazioa sinplifikatuz.

6. ekimena. Arkitekturan berrikuntza sustatzea, eta ikerketa-proiektuak eraikuntza iraunkorraren, ekoberrikuntzaren eta energia-eraginkortasunaren arloetan, RIS3 Euskadi espezializazio adimenduneko estrategiarekin bat etorri, eta, bereziki, Euskadiko Hiri Agendaren (Bultzatu 2050) eta hiri-berroneratze integraleko proiektuen esparruan.

7. ekimena. Prestakuntzaren arloan lankidetzaren planak abiaraztea Lanbide Heziketa dualaren bidez, etxebizitza hutsak birgaitzeko eta gazteen enplegua sortzeko.

8. ekimena. Euskadiko Epe Luzeko Hiri Berroneratzeko Estrategia prestatzea, arreta berezia jarrita energia-eraginkortasunarekin, osasuna bermatzeko baldintzekin, erosotasunarekin eta energia-pobrezia ariskuarekin zerikusia duten alderdietan.

9. ekimena. Etxebizitza berria egitean ia energia-konsumorik gabeko eraikinak egiteari buruzko 2010/31-Ec Europako Zuzentarauaren (NZEB-Nearly Zero Energy building) parametroen aldeko apustu garbia egitea.

10. ekimena. Erakunde kudeatzaile baten sorrera bultzatzea eta horretan parte hartzea (HIROSS4all Europako proiektua garatzeko). Erakunde horren zeregina hiri birgaitzeko eta berroneratzeko politika ezartzen eta garatzen laguntzea izango da, eta haren jarduerak Euskadiko lurralde osora zabaltzea. Hiri-berroneratze integraleko jarduerak bultzatzea, ingurumen-, gizarte-, ekonomia-, hiri- eta gobernantza-alderdiak landuz, auzo ahuletan epe luzera esku hartzeko programa baten esparruan.

Ekimen horietako gehienak 2021-2023ko EPZan jasoko dira, planifikatutako eta aurrekontuan sartutako ekintza gisa.

Gainera, ekimen horiek ezartzeak zuzenean lagunduko die Agenda 2030eko hiru GJHri. Hona hemen:

- 11. Hiri eta komunitate jasangarriak
- 1. Pobrezia desagerraraztea
- 10. Desberdintasunak murriztea

GJH horiek betetzen Eusko Jaurlaritzako beste sail batzuek ere lagunduko dutenez, sinergiak eta osagarritasunak sortuko dira ekimenen artean. Horrenbestez, Etxebizitza Sailburuordetzaren ardurapeko ekimenak betetzeak eragin positiboa izango du beste sail batzuek GJH horiei egiten dieten ekarpenean, eta alderantziz.

Premisa horretan oinarrituta, uste da, GJHei egiten dieten ekarpenagatik, Eusko Jaurlaritzako sailen ardurapeko ekimen hauek itzulkin positiboa lortuko dutela, 2021-2023 EPZaren garapenari dagokionez:

11. GJHa: hiriak eta giza kokalekuak inklusiboak, seguruak, erresilienteak eta jasangarriak izatea.
(Lurralde Plangintzaren eta Hiri Agendaren Sailburuordetza)

36. konpromisoa. Euskadi Bultzatu 2050 Hiri Agenda hedatzea eta ezartzea.

- 2. ekimena. Genero-ikuspegia hiri-garapenaren eremuan txertatzea.
- 3. ekimena. Hiri-izaerako politika publikoen osagarritasuna eta osotasuna aztertzea eta bultzatzea.
- 5. ekimena. Hiri jasangarriekin lotutako I+G+Bko prozesuak bultzatzea.

8. GJHa. Hazkunde ekonomiko iraunkorra, inklusiboa eta jasangarria, enplegu osoa eta produktiboa eta guztiontzako lan duina sustatzea.

(Lehendakaritzako Idazkaritza)

- 1. ekimena. Ekonomia eta enplegua suspertzeko esparru-programa bat prestatu, koordinatu eta bultzatzea. Programa hori sail artekoa eta erakunde artekoa izango da, eta Euskadiren berreraikuntza sozial eta ekonomikora bideratua. Hazkunde jasangarria bultzatuko du, eta bat etorriko da Nazio Batuen Agenda 2030ekin eta Garapen Jasangarriko Helburuekin, bai eta «Sure» eta «Next Generation EU» Europako Programen lehentasunekin ere.

1. GJHa. Pobrezia desagerraraztea, forma guztietan eta mundu osoan.
10. GJHa. Herrialdeetako eta haien arteko desberdintasunak murriztea.
(Gizarte Politiken Sailburuordetza)

77. konpromisoa. Zaurgarritasun eta babesgabetasun handiko egoerei erantzutea.

- 1. ekimena. Etxerik gabeko pertsonekin, energia-pobreziarekin eta bereziki zaurgarriak diren pertsonen (adinekoak, gazteak, haurrak, ezgaitasunak dituzten pertsonak...) eragiten dieten beste pobrezia-egoera batzuekin lotutako prebentzio- eta kudeaketa-jarduketak indartzea, arreta berezia emanez diskriminazio anitzeko egoerak jasaten dituztenei eta/edo gizarte-laguntzako sarerik ez dutenei (nahi gabeko bakardadea...).

81. konpromisoa. Zahartze aktiboari bultzada estrategikoa ematea, eta adinekoen autonomia pertsonala, parte-hartze soziala eta bizitza oso eta osasungarria sustatzea.

- 10. ekimena. Adinekoen etxebizitzaren irisgarritasuna eta energia-eraginkortasuna hobetzea. Horretarako, irisgarritasun-lanetarako –igogailuak jartzea eta arkitektura-oztopoak kentzea– berariazko laguntza-programak sustatuko ditugu. Halaber, etxebizitzaren energia-eraginkortasuna hobetzeko lanak egiteko eta, beharrezkoa denean, adinekoek etxebizitza duina eta egokia izateko laguntzak emango ditugu.

84. konpromisoa. Adinekoen zerbitzurako jarduera ekonomikoa eta berrikuntza soziala bultzatzea.

- 1. ekimena. Zilarrezko ekonomia (*Silver Economy*) sustatzeko programa bat garatzea, hiru foru-aldundiekin eta udalekin batera.

92. konpromisoa. Gazteen emantzipaziorako estrategia (Gazteria Zuzendaritza)

- 1. ekimena. Gazteen emantzipaziorako zeharkako estrategia bat zehaztu, bultzatu eta koordinatzea. Estrategia hori arloan ardura duten sailekin elkarlanean gauzatuko da, eta hauek izango ditu funtsezko oinarri: Gazte Enplegurako Plana prestatu eta abian jartzea, eta gazteei etxebizitzak eskuratzen laguntzeko neurriak garatzea.

7., 9. eta 13. GJHak

(Ingurumen Jasangarritasuneko Sailburuordetza)

125. konpromisoa. Energia-eraginkortasuna handitzea, autokontsumoa eta sorkuntza banatua bultzatuz.

- 2. ekimena. Eraikinetan eta etxebizitzetan autokontsumorako elektrizitatearen sorrera sustatzea, teknologia fotovoltaikoaren, eolikoaren eta biomasaren bidez.
- ekimena. Eraikitako etxebizitza-parkea –batez ere eremu publikokoa– zaharberritzeko politika garatzea, energia-eraginkortasuneko eta energia aurrezteko irizpideekin.
- ekimena. Energia-eraginkortasuneko irizpideak garatzea obren nahiz horniduren erosketan publikoan.
- ekimena. Eraikinen birgaitze energetikoari buruzko berariazko prestakuntza, bidezko trantsizio energetikoa ahalbidetzeko eta lanpostu berdeak sortzeko.

131. konpromisoa. Enplegu berdea eta berrikuntza sustatzea ekonomia zirkularraren esparruan.

- 1. ekimena. 2030erako Ekonomia Zirkularraren Estrategia hedatzea.